

Niamuno Sargas

broliams Lietuwininkams žines parnešas.

Niamuno Sargas, Ragaineje kas pėnnyčią išbūdamas, kaštūja prie arcziausiojo pušto ar per gromatnešį apsteliūtas ant bertainio meto 35 peningius, su prinešimu į namus 50 peningiu. Ir pati laikraščio spaustuvė priima apšisteliawimus.

Apšakymai į Niamuno Sargą įstatomieji kaštūja po 10 peningiu už kožną smulkeis raštais išspausťą eilę ir yra šio laikraščio spaustuvėje priimami. — Gromatas dėl laikraščio rašomas priima redytojas Ragaineje (Ragnit).

Mr. 12.

Ragaineje subatoje 21. merca

1885.

Tikriejie uždavimai wokifkšios kulturos prie Niamuno.

(Priemazga.)

Kas pinlantiskiams žmonėms yra galima, tai ir Lietuwininkams bus galima; nėra man rodosi tik, kad Lietuwininkai ne menkiaus nūjėgos turį už Pinlantiskius; ale rods ir tur su Lietuwininkais apšieiti kaip su Pinlantiskiais. Tai ir Lietuwininkai tūs paczius daigtus išmoks kaip ir Pinlantiskiai. Tegul tesididžiūja keli nežinėlei wargužei, sakydami: „Dat is lett'sch, if kann't nich brufe.“ Tikrai išmanantieji atpencz safo wifai kitaip, ir apliudyja, kad Lietuwininkai ipatiską nūjėgą tur, bile tą taip gražei, kaip tiktai galima, padaryti, ne tiktai drutai, bet su ipatiską grožybe. Mažą daigtelį minawosiu. Duwau lietuwiskas klumpes į kitą kampą drauge emes, kadangi tokios geriaus, ne kaip bile kas kita, kojas sušildo ir šiltas kawoja. Wisur kituse kampuse safant girdejau: „Ak, kokios gražios klumpės! Pas mus tokiu gražiu tik nėra. Sziczion „wis tik tokios staczios.“ Tai kitaip įkambejo, ne kaip: „Dat is lett'sch, if kann't nich brufe!“ Ale juł senas priežobis, kad nei wienas prarakas nėra sawo tewifkšėje garbinamas. O kaip su prarakais, taip ir su wifokeis kitais daigtais stow. „Dat is lett'sch, if kann't nich brufe“, safe bobelė pacziame lietuwiskame kampe. Ale kiti žmonės kitaip safe, ir kitaip sakys. Už pagal sawo pažintį ir Lietuwininku ir kitu žmoniū giminiū, drutai tikiu, kad, jei bile kokia giminė tokiems gražiems ir wisur patinfantiems darbams galybė ir nūjėgą tur, tai neabejotinai ir Lietuwininkai, o rasi daugiaus ne kaip wifai kiti. Kaip gražei butu matyti, Lietuwininkus sawę paczius walnai ir be kietos priewartos maitinanczius! Lietuwos žmonelei tiktai su Lietuwos medeleis tokiu budu daug geriaus ir daug walniaus per ilgą žiemos częsą maitintiesi galėtu, tame tarpe, kad dabar tankei žie-

moje taip smutnai, lyg wergystėje, sawo częsą praleidžia.

Szitam dalykui gelbėti, šitam namiskiam darbui kelią pataisyti, Lietuwininkams jį parupinti, tai swarbus uždawimas, beje wienas iš swarbiausiuju uždawimu wokifkšios kulturos prie Niamuno. o jei po tam ne ji pati, ale rasi keli pasididžiūti trokštą kūdiki arba pasilėcwoti trokštą įydufai kūczės mažumelį trimgtūti norės, tai tetrinmytūja, ale tik ne apie sawę, bet apie tai, tą wokifkšioji kultura tokiu budu už wargstancziąje giminėle, beje už paczia wargstancziąje ir kencziancziąje žmogyste bus istaisiusi. Diemas tam tegelbt! Ale Lietuwininkai patys ir wifai wokifkšios kulturos wietininkai tarp Lietuwininku, kurie nemistyja, kad jie tiktai to dėl Diewo ant sweto sutwertie esą, kad pasididžiūtu ir ant wifu ponawotu ir wifiems kitiems saw šlužyti dātu, ale labiaus, kad jie patys, kaip musu išganytojis safe ir darė, sawo macę ir galybę sawo silpnesniu broliu šlužmoje wartotu — ir tie tur drauge dirbti ir gelbėti ant to, kad wargingieje Lietuwininkai, tur žemės apdirbimas nenutenka, wifokius kitus naujus darbus išsimokindami, geresnį išsimaitinimo budą pasifawinti ir ne kaip werginei bile kokio žmogaus, kaip troyjasi, ale kaip žmonėms pritinta, sawo gywastį išlaidyti galėtu.

Tada, kad tokiu budu žmonės wis daugiaus pelno apturės, tada, o tiktai tada, ir aprupinimo kasės ir wifokie kiti kunjgaitkščio Bismarkio užmanymai Lietuwininkams tą gelbėti galės. Nėsa, kol žmonės nei jokio turto, o tame pacziame częse nei jokio pelno, neturės — taip ilgai ir nei jokios aprupinimo kasės — ir kas žin kas fitkas — jiems nei jokios naudos negal atnešti. Nėsa wifai nėko neturėdami, nei į tokias kasės išpirkti arba išimokėti neįtengs.

Anos aprupinimo kasės juł taip pat labai ipatiskas uždawimas wokifkšios kulturos prie Niamuno. Ale, kadangi apie jės jau taip daug, nū walbzios pušės, rupinama yra, o kadangi tas už-

dawimas wifai tas pats yra, kaip ir tarp Wokiecziu darbininku, tai apie šitą dalyką per wiršų butu toliaus kalbėti, ir jį wokifkšiojai kulturalai dar toliaus primyti arba palėcwoti. Tiktai kelis dalykus, ir prie darbininku aprupinimo ir wiršutinės „kulturos“ priklausančius dar trumpai minawosime.

Wienas labai ipatiskas reikalas tikram aprupinimui ir pagerinimui darbininku stono, tai yra sweiki, dawadnus, ir ruimingi gyvenimai. Kaip gali kuniškąje ir dwasiskąje sweikatą darbininku išlaidyti, jei jie su sawo namiskais, o rasi dar su swetimais žmoneleis, kaip aš tai tankei išwydau, wienoje biauwoje stabeleje. be jokio šwėžaus oro, wifokioje nezhytybeje, tur truwoje gywenti — beje, wos gali sakyti: gywenti, bet tiktai wargu wos ne wos sawo bednųj kwapą traukti? Jei darbininkai, jei wargingi žmonės, sawo sweikatą ir sawo pacziū ir sawo namiskiu czhytybę bei padoryštę bei wėžlyhyštę išlaidyti tur, o jei tai teisybė, kad be padorumo ir be wėžlyhyštės ir nei jokia tikra kuniška sweikata nėra galima, tai kožnas tur įziūrėti, kad darbininkams, pirm wisko, to wieno daigto reikia, kad ju gyvenimai czhyti, sweiki, ir nū wienas kito taip toli butu atširti, kad kožnas štyriumi miegoti ir czhytą kwapą traukti galėtu. Už tą klausymą rupintiesi ir procwotiesi, kokiū budu tai bus galima, kad darbininkai sawo tokius sweikus gywenumus išitaisyti galėtu, tai labai swarbus uždawimas wokifkšios kulturos, beje toks swarbus, kad ir princas ir kunjgaitkščio tam uždawimui, to klausymo perjekšiojimui sawo šylą ir sawo nūjėgą mielai pašwentino, kaip antai engliškijos karalėnės nabaštintinkas wyras, meilingasis ir pagirtasis princas Albertas, kurs mudelį (pawidalą) tokio darbininku butelio pagal sawo dumą išdirbti dawė, o prie pirmojo wifokiu daigtu parodymo (allgemeine Weltausstellung) žmonėms iš wifokiu žemiū parodyti dawė, idant pagal toį pawidalą ir kitur darbininku butelei įtaisomi taptu. Tai buwo engliškioji kultura: wokifkšioji

tedirba lenktyn su engliškajame kultūra ant pagerinimo darbininku buteliu, Lietuwininkams ant gero, o saw paczei ant tikros garbes!

(Dar ne wiskas.)

Apie skruzdeles.

Spatiskumas budo nekuriu gywoliu ir gywoleliu, slankiojancziu ir kribzdancziu ant zemes wirsaus, senei jau pradėjo pri-traukti žingeidumą mokslincziu wru. Jū arezians jie pradėjo įsižiūrėti į gywenimą atskiriu weisliu, jū daugians, kas stebetina, jū akims atsidengė: įwairiose (wisofiose) weislose gywoleliu, kurie pirma pasirodė neto neišmananczeis, kroatanczeis be jokios tarp sawes sutarties, tape patėmytas dailei judawadytas gywenimas, parodąs gana didį protą tu gywoleliu. Labiau sei stebetinas pasirodo skruzdeliu budas. Ne be reikalo kine laiko nekuriu skruzdeles už protingiausius pagal žmogų sutwėrimus; jū gywenime patėmyti daug paprocziu, primenancziu žmogaus paproczius. Sztai, kaip aprašo mums jū gywenimą mokslinczei wchai, wisofiuše kraštūse ant jū budo, paprocziu ir t. t. padabzje.

Ne wisofie wietose wienai p skruzdeles gywena. Wienos užlaido labiau sei girose, ar taip nuhalioje (nuhalpiose) wietose, gywena mažais bureleiz; maisto pasimedžioja tožna saw. Szitą weisle wisai teisingai wadina „laukinėmis.“ Kitos wėl gywena placziomis draugystėmis, išmislėi sutrautūse lizdūje, laikosi wienybėje, medžioja iš wieno; įžymiausioji (įstabiliausioji) įpatybe fitos weisles yra ta, kad jos laiko sawo lizdūje taip wadinamasias „piwines uteles“, mažezius wabalufus, išleidžiancius iš sawes skystimą, kuri skruzdeles labai megsta. Ant galo atfintina, įpaczei Amerikoje, skruzdeliu lizdai, mintancziu žoliu grudeleis, kurias jos paczios weisla aplink sawo lizdą; dėl to jos pirma nuwalo dailei dirwą, pagraudamos nepatincancziusias joms žoleles, o pastui pašodina tas žoleles, kuriu grudelius labians liubija. Pagal tą jū stebėtiną paprotį wiena žolele, tankiau sei užeinama aplink skruzdynus, tape praminta „skruzdelinėmis rysemis.“

Lizde skruzdeles atlieka kožna sawo darbą, kaip antai bites: wienos per ir angina wairus, wisai p apie jās puldinėdamos; kitos — darbininkės — atlieka sunkėnius darbus, kilnoja swarbius daigtus ir t. t., už tai jos ir kuringėnės už fitas. Kietwiename skruzdyne rasi po kelis wiršininkus (wyriausiusius). Skirti lizdai, įsigywenę kaimynysteje, tankei tarp sawes karanja; wienas itą užpuldami, gauda kaimynkes į kaseimą; pakliuwusios tokiu budu į wetimą lizdą skruzdeles paliecti tarnais sawo pagawėju (pagautoju) ir yra priverstos sunkiausiusius darbus atlikti.

Skruzdeles beweit neto negird, taip jau ne labai mato, dėl to jū išle (nosis) nepasakomai jautri: išle skruzdeles atstiria sawasias nu swetimu. Labiau sei yra stebetina, kad fitie mažutelei wabalutai moka išmainyti žines, susikalbėti tarp sawes. Kaip jos wiens fitai pasako, tikrai netas nežino; bet neabejotinai wiens

fitą supranta. Ne wienas rasi matė, kaip skruzdelė tur maisto užtikusi, pati wiena newalkiodama nusinekti rabinį (rastądaigtą), bėga daugiaus pasikwiesti; jutikusi sawuju pulkeli, ji jes susistabdo ir tūžaus wedasi, tur reikta; to dar ne gana: ji atsiweda wisada tiei tik, kiek jū reikta pagal naštos sunkumą. — Daigi matai, kokie dywini wabalelei tos skruzdeles; užtikęs skruzdyną bewaitščeziodamas tur po girę ar lauką, rodosi, taip ir atsižestum žale jo, geriaus įsižiūrėti ir jū trusą, nors ir baisu, kad kolia emusi neišasiu.

Didkiemis, 15. grūdzio (decemb.) 1884.
A. K. K. A. I. S.

Seshtes išleidimas.

Beaufstanti dienužele,
Detektanti saulužele,
Bestaufstanti galwele.

Rupinoti mamuzele,
Rupinoti senosiele:
„Kur išleisiu dukrytę?“

„Ar į Tilžes miestuzelį,
„Ar į margą dvaruzelį,
„Ar ant augšto kalnelio?“

„Nesirupink, mamuzele,
„Nesirupink, senosiele,
„Kur išleisiu dukrytę.“

„Nei į Tilžes miestuzelį,
„Nei į margą dvaruzelį,
„Tik ant augšto kalnelio . . .“

* * *
Pawasari ilgos dienos,
Išwes brolei berus žirgus,
Lankys sesės kapą.

Wienas brolis labą rytą,
Antras brolis baltą rantą,
Sesytė nei žoduto.

Už krittelį judindamas
Jr sesytę žabindamas:
„Keltie, keltie, sesytė!“

„Keltie, keltie, sesužytė!
„Daihyt naujas stakluzeles!
„Auskie plomas drobites!“

„Nebekelsiu, brolyžyti,
„Nebtaihysiu stakluzeliu,
„NebEAUJU drobitu!“

J. M.

Apie bites.

Prakalba.

Wisofie kraštūse jū toliaus, jū geriaus susipranta žmones gywenti; kasdien randasi nauji reikalai, už tai tur augti ir ištefimas. Taip pat dedasi ir Lietuwoje. Kita syki utininkas gawęs iš sawo lauko grudo ir paharo truputį per wiršų, ne kaip reikėdawo jam pacziam išmisti ir gywolius išlaidyti, džiaugdawosi, kad gal mofestelius užmofėti; žiandien jau wisai fitaip: kiekwienas stengiasi kiek galedamas ir kaip galedamas užsipelnyti kū daugiaus grašio, aria ir šėja kožną žemės išlypeli, kad tik galėtu daugiaus pardūti, o tai wis dėl to, kad daugiau nu jo reikalauja ir mofezciu ir fito ko. Bet ar

tikrai gerai moka užsipelnyti pinigūs musu utininkai? Beweit gali įsityti, kad nemofa. Tiesa, daug rasi bioje gadynėje tokiu, kurie tur jusicėdhyje grašio, kuri gal wersti pagal sawo norą į naudingą darbą; wis bidefniioji pusė įskundžiasi, kad sunku eşą gywenti. Dėl ko-gi tai? Juk žemė Lietuwoje, Dienuj delui, gana gera — tai pripazįsta ir prakalaiczei (swetimos gimines žmones), kuriems teko musu kraštą atlankyti; bet tie patys prakalaiczei išranda, kad Lietuwininkai per daug jau įkniše į sawo žemę (dirwą). Juk tai ir teishbe. Musu utininkai žino tik sawo lauką ir tą patį apdirba dar wis senowiskai, baidydami si wisofiu geru nauju įwedimu. Prie utininkystės jie neužjima nei jokio fito truso, kurjai taip jau žiems galetu dūti pelną, pridėti graši prie to, ką dūda dirwa ir kaimene. O gali juk rasti toki trusą, kuris labai utininkui priiktū, jam naudos atnektū, jo turta wadidintū. Man rodosi, kad musu utininkai ir netingėtu užjinti šei žimi noris, kad tik gerai suprastu, kokią iš to turės naudą, ir numanytu, kaip tą pradėti. Man atsitiko syki išžnekėti su wienu utininku apie tai, ko dėl jis neišitaiso gerą darbą, neišitiekia bicziu — atšakė, kad nedėg kam jį pamofyti. „Be pigu, kad butu nors tur pasiklaidyti apie wisla, wis dar butu nei bio nei to.“ Teishbe kalbejo tas žmogelis — reikta, butinai reikta, kad musu utininkai turėtu tą pasiklaidyti apie daigtus, jū užimanecius. Žinoma, jū placzians jie gautu pasiklaidyti apie sawo reikalus, jū butu geriaus. Yra tau tikros laiguies swetimos kalbose apie utininkystės trusus — labai naudinga butu jes Lietuwiskai išguldyti, tik tai ne toks sperus darbas. Tū tarpu bus werta per laikraščius straipsneleis šį tą iš tu knygėtu pranešti. Szitie keli prakalbos žodžei, tarin, gana ratefina, dėl to apie toki swarbi musu kraštui dalyką, kaip bicziu laikymas, ak taip trumpai rašau: kol kas bus placzians parašyta, deuzentia, man rodosi, tū tarpu, kad ir trumpai pasikalbėti. Sztai ir italpa fito mano pasikalbėjimo:

1. Ar gali iš bicziu naudoti?
2. Bicziu gywenimas ir jū įpatiški paproczei.
3. Trufas apie bites.

I. Ka gali iš bicziu naudoti?

Yra žinomas daigtas, kad įsitaisius syki wieną arba du awiliu bicziu, yra lengwa sulaukti ne po ilgo ir keliu dešimėciu, reikta tik mofėti ir netingėti apie bites pawaitšinti. Sėdėdamas rankas suglaudes netobos neto nepelnysi. Laikancziuju bites juk atsirastu pas mus gana apstūs skaitlelis, tik tankiau sei fitie gywolelei, ant Diewo arweizdos atidūti, už to ir n uodos tie: tik atneka, kad wos pacziam užtenka pawalgyti. Kad kas kętentu iš medous išwersti graši, tai pas mus nėra girdėti.

(Dar ne wiskas.)

Perzwalga.

Iš swetur.

Makholija. Iš Rišenewo mēsto rašoma: Wienas doras ir siropus stalniktas, waifkeziobamas gatwe (ulyezia) staiga griebes atmenį swiede į aptekos duris; durys buvo stiklinės ir to dėl akmu pro duris įlešes wdnuje ir stikline spinta sudauže. Nutvertas ir paklaustas, ko dėl taip daries, atsiliepe, wargo piaujamias noris į kalejimą pareiti, kur nereikšę wargu, badu ir šalęiu mirti. [R.]

Skreikija. Gale praėjusiojo meto buvo raštas išleistas ant gero ikdawęju apšauktojo Wengro Gergejo. (Ezišai gendrolius buvo 1849 su 23000 wyrų Rufams pasidawęs.) Resenei susirinkusieje onwebai (senieje karewei) po didžiū ginęzu aną raštą melagyste paženkino, Gergejis tapę pakaltitas žemes ikdawęjstės.

Prancuzija. Prancuzai žindami wirtyne (peštinga) ant Pormojoš solos prapulde 40 negywu ir 200 suronytu.

Turkija. Baltano pusjalyje wel maistas kila. Albanija prašo, kad Turkai jus nū wisu mokęšniu atwalnyti, ant ko wienof arie nenor įšileisti.

Amerika. Piladelpijoje wienas spautuwes direktorius ikbrado itaisa, mašyną, išspaudžiančią raštą ant atskiriū laikšku, jūš sulankančią, sujūwančią ir apdarančią (į lūbelius įbedančią). Dėl spaudos kalendru 36 pusiu hiam itaisui tik wienos sekundos tereikia. Ikradejas tikisi pramonysės dar mandreinj spaudos mašyną. Tai labai swarbus dalykas, nes dėl šitos priežasties labai turės knygos atpigti.

— Ir New-Yorko Lietuwiniškai Lenku ikdytystes atgrįbdami susitarę nū ju škritiesi. Iki šiol ten gyvenantieje Lietuwiniškai su Lenkais wiena bažnyčia turėjo apsigelbėti, ir ezia lenkiškos mišės klaušytiesi. Dabar 22. pebr. į didelį susirinkimą Lietuwiniškai iš ezion ir aplinkines buvo susirinkę; jie susitarę ne wien sawo pacziū kalboje kunigą paršikwiesiti, bet ir naują bažnyčią budawodintiesi. — „Ezistas susirinkimas buwes šlaudžieji ugningas; perbetiniui sunku buwis šwesti į redą užkaltusiąsius Lietuwiničius. Ezitas susirinkimas tur be galo didį swarbumą. Jis parodo, kad Lietuwiniškai jau šubrendę nenor šitiems tarnauti, bet geidžia wiską škyriumi daryti, wien dėl naujos sawo gimines. Ir taip mūsų lietuwiskioji diwafę jau ir Amerikoje stiprinasi, ir jei Lietuwiniškai turės wienybę ir wiską šuktime darys, tai šwetas pamatys, kad Lietuwiniškai sulauks tokią pat puikią ateitinę, kaip kad tur garbingą praecinę. Tik wiską dirbkime wiena širdžia, wienu noru dėl sawo gimines ir kalbos — o prieš mus ir pikčiausieje pūškininkai turės nusilenkti.“ [An.]

— Ršewelanto, Amerikos šwienytuju žemiu republikės prezidento, alga yra 200 tukstancziū markiū didė. Masfoliu cecorius gauna ant dienos 50000 markiū (25000 rubliū), o ant metu 18 milijonu 250 tukstancziū. Tai škritumas!

Iš Wokietijos.

Berlynas. Iš Prusu ikwaryntasis žurnalistas Raš'as, kuriam dar buvo pawe-

lyta iki 18. šio mėnesio pasilikti dėl sudawadyjimu naminiu reikalu, tapę sugautas Szarlutenburkės pulicijos, Išrutės antšudžiū paliepiant. Jis buvo wieną raštą išleides, kuri wienas redakteras į sawo laikraštį priūndamas dėl Bismarkio garbės įžeidimo 100 markiū pinigų korawonės gawo užmokėti.

— Prusu šaimbutis žada ercikiu namams Szlezwikio Wšteino giminingę Augustenburkio pilį atidūti ir metinę rentę 300000 markiū prirrašyti.

Soldawa. Dar razbaininkas darbininko Dibudos nera surastas, o jau reiktia apie kitą razbajystę pranęsti, kuri prieš karęziauninką Kaminskį jo paties laigono šwogerio) tapę ikprowyta. Kaminskis ant wietos negywas pasiliko su perskeltu kaukole. Dėl pirmosios razbajystės jau wienas perjiekštinęjas šudžia 3 dienas ant wietos žmogšudžio tardo.

Sorawa (Brandenburgis). Žmogšudyštės kaltinamas girdabys (firšteris) P. tapę šuimtas ir į kalejimą pagabentas. Jis buf pirm fokiu 15 metu wieną mergą gireje nužudęs, su kuria įšai buvo laikusiesi ir kuri iš to nešezia pastojusi. Šo buwusis bernas ant myrio patalo Berlyne beguledamas ikšiprįžinęs, kad wietos žmogšudyštės gelbejes. Tū kartu tos mergos rods buvo jiekloje, ale nesurade.

Elbiaga. Ezionai buvo tan cotas wieną laikraščio redytoją dėl apkalbėjimo prie šepin judo apštundęs. Reikiant wienof teisybės ikšludymą westi, lantrotas trumpai pirm to termyno sawo škundą atraulė.

Iš Lietuwos.

Ragainė. 13. merca ukiniškas Kornbergeris iš Pyragiu nusiskandino ezere, kadangi motyna su sešerimi dėl wedimo nekuriš mergos su mentais pinigais ant jo bareši. Motyna welyjo, kad nekurią P. westu jam pinigais prilygstanczią, bet šis nenorėjo. Beįstandidamas wirwe apšwinyjo, kuri prie kulo buvo pricikta, ir dar kurpes šale eketės wafidėjo, idant jį atroftu.

— 20. merca. Wisi kraštai Wokietijos, o taiw pat ir mūsų myšimoji Lietuwa, taifosi šwesti sawo myšimojo senajo karaliaus 88. gimtąje dieng. Praaugšta senatwė, kurią šis waldonas sulaukė; ne daug tegal tokia senatwė, o prie to ir tokiu apšukumu pasidžiaugti.

Tilše. 1. junijū Tilšeje arliu ir galwiiu parodhmas bus atlaikomas walszcziams Tilšės, Ragainės ir Pakalnes.

— Mestas molbos gromatą iki ministerio Gofflerio išsiūntę, idant naują gimnaziją senosios wietoje pastatydintu.

— 16. merca tapę Julienhof'e dwieju ponu wiena stuba šuderėta. kurie norėjo su keleis Lenkais wafare atwaziūšenczeis negaitikti keltas adynas Lūwoje buti. Paklūta apie tai žinę gawusi, šale ešancziuje stuboie pasilėpė. Kalba (jie kalbėjo lietuwiskai ir rusiskai) buvo apie pinigūs. Wisi 5 tapę šuimti. Iškšreikšė, kad tūdu atleikiamyju Lenku (ar Lenkai lietuwiskai kalba?) norėjo anie trys fokiu budu prigauti.

Štulė. Dėl apžodjiamimo kunigaitščio Bismarkio redytojas wieno wokiskio

laikraščio korawonės kamaroje turėjo atšilepti. Ponai jį ant 100 markiū pinigų korawonės prasudyjo. Eztotšantwaltas buvo 6 mėnesius kalejimo užmanęs.

Klaipėda. Priešaitintuju šudas 14. merca per 3 dienas butelninką Martyną Pitlį iš Naudwaro ir kšūpininką Kristupą Peteraitį iš Bismarkio kolonijos dėl bandytos razbajytės ir plėšimo Godu ir jos dukters Anės ant 15 metu baudžiamos kalejimo ir 10 metu garbės prapuldhmo prasudyjo. Šie wienoje naktyje su pulku kitu wyrū anūs žmonelius užpūle su rewolwercis į kūtines buvo šaude. Dukte per tai ir sawo akū šwiesą buvo prapuldhjusi.

Maskolishoji Lietuwa. Wilniaus rėdyboje (gubernijoje) gywena 1 milijonas 189 tukstancziū ir 64 žmonės. Tarp tu yra Lietuwiniuku 475 tukstanczei 625; Baltgubziū 392 tukstancziū 391; Lenku 178 tukstanczei 360; Iydu 108 tukstanczei 847; Ukusieje yra Masfolai, Rusenai, Wokiezei, Totorei. Taip Masfoliū wryraushybę apškaito. Bene bus ir taip. Žinoma, kiek wienas kalbą arba ir mokąs kalbėti lenkiškai — Lenkas; maskoliskai — Masfolius ir t. t.

— Ties Kaunu ant namu seno ukininko Škirgelos užpūle septynetas Burlioku (Masfoliū). Žmogšudžei reikalaudami pinigų degiro senį, badę, mušę, lupo nagus, piauštę šmctais ūdg ant peziū, kol neatidawė nepalaimingasis šenelis wišą sawo turtą. Plešikiai Burliokai ikšure su nuplėšimi nesugauti. Škirgela miršęs. Waiši tie Burliokai . . . [R.]

Gromatnyezia.

W. Rankraščio „Spauda iš L.“ ir „Šašuningas myšimaušiasis“ apturetė. Labai ilgai jie buvo žgūnėje gulęse. Szw. mums atrafė ir wiską ikpasatojo. Tą žmogelį mažumą wargišo nedori daigtai. Kitkas yra taip atlikta, taip meližeji ir taip geriaus nebūmo galima. — Rankraščio abu atšlyštāju bus šwartotu. — R. 9. taip pat atejo; reikalautoji įtalpa taps prifatyta. Labas dienas.

G u ž. Atšlyskite užbaigtąj dramatą. Laukime.

Turgaus prefa iš Tilšės.

	21. merca. 1885.	Mo. 8	Mo. 10
Kwieczai, 42 1/2 filogr.	6	—	750
Rugei, 40 filogr.	4	80	560
Miezei, 35 filogr.	4	—	520
Wiojiz, 25 filogr.	3	—	360
Žirnei } raineje, 45 filogr.	6	—	9
} baltieje, 45 filogr.	6	—	8
Semenet, 35 filogr.	—	—	—
Lymotai, 50 filogr.	16	—	—
Koputės, 45 filogr.	2	40	—
Swieštas, filogr.	1	80	—
Kiaugei, šapa	2	25	—
Pymas, ektoliteris (100 lyteriu)	24	—	—
Brangwynas, } ektoliteris	28	—	—
} lyteris	—	30	—
Kiaulėna, filogr.	1	—	110
Šautėna, filogr.	—	80	1
Werkėna, filogr.	—	80	—
Amincziana, filogr.	—	80	—
Krūpai praštieje, filogr.	—	34	—
Amižu krūpai, filogr.	—	44	—
Ežienas, centneris	1	90	230
Ežiaudai, šapa po 600 filogr.	18	—	24

Berlyniškis rublio kursas.

100 rubliū:
14. 210,70 mf. 16. 211,25 mf. 17. 211,25 mf.
18. 211,25 mf. 19. 211,50 mf. 20. 212,15 mf.

Ežyrtus 21. merca.

41,75 mf.

Apšakymai.

AUSZRA, laikrasztis iszleidžiamas Lietuvos myletoju,

kasztūja ant metu 4 mk. 50 pf.
su prisiumtumu į namus.

Praėjusiuju metu Auszra kasztūja 3 markius.

Gaunama prie **Martyno Jankaus** Bitėnėse per Lumpėnus Lompönen).

Sziūmi pasidrištu pakarnei praneszti, kad perbudawojimas ir padidinimas mano garinio malamojo maluno užbaigtas yra ir įvaymas visu maszynu panedelyje 23. szio mėn. prasidės.

Per pastatymą valcinių krėslu, centrifugalinių czystyjamu maszynu ir kitu, szei gadynei pritinkancziu įtaisų, įstengti su kožu didzių kupczystės malunu susilyginti ir praszau man maliamu dalyku prigabenti.

Augsztai garbindamas malku kupczystė, garinis lentu ir malimo malunas

Oskar'as Meyer'is.

Gerai įtaisyta

Karcziama

yra pardūdama. Artesnę žinę būda šio laikšo spaustuwe.

Niamuno Sargas

išeina Ragainėje kas nedėle subatomis. Įšširakymus ant šio laikrašczio už

35 pf. ant metu bertainio, už 50 pf. į namus parnešant, Ragainėje J. Syberto spaustuwe, o kitur wisi cec. pustai priima.

Niamuno Sargas yra kožnam žinomu užtarėju lietuwiskosios kalbos ir giminytės; jis ir toliaus šiam meriui šlužys, Lietuwiniškus ant tikrojo kelio kreipdamas, idant jie, sawo kalbą ir sawo giminytę išlaikydami, ir tikrais Lietuwiniškais ir wėrnais sawo karaliaus padonais pasiliktu. Šis pargabes ir toliaus pamokslinius surašus iš wisu mokslu danių; žines iš wisu sweto kraštu, iš Wofietijos, iš mielosios Lietuwos; papasakojimus rusto ir štukaunaus iturio; turgaus prekiās iš Tilžės, Klaipėdos ir t. t.; berlyniškį rubliaus kursą; gromatnyczią ir t. t.

Apšakymai,

už škiltnę eilę po 10 pf. parokūjami, wisoje Lietuwoje didžiantįjį praplatinimą randa. Berstatymas į lietuwiskąją kalbą nėto nefakštūja.

Įššleistuwė Niamuno Sargo, J. Sybertas, Ragaine.

Tris kartus per nedėle išeinantysis

„Ostpreußischer Landbote“

(pusto laikrašczio, prekių raišai n. 3946)

su nedėlineis priedais

„Illustriertes Unterhaltungsblatt“

„Landwirtschaftliche Mitteilungen“

pagabena įžanginius surašus, žines iš šambūzių, iš wienos atšitifikumu, iš prowincijos, perionu kroniką, papasakojimus, wiskosią žinę, gromatnyczią, giminių žines, žines stona urdytės, turgaus prekiās, Karaliaucziūs pradattu turgaus ir Berlyno rubliaus turšo dēpešes, prekiās Berlyno swieto ir težo, gamyju ir arliu meturgio kalendras, malku pardawimo termynus, pardawimo per subduš termynus zc. Be to uzmošamos misles išlatomos ir pilni traukimo raišai karal. prūs. klasu liuterijos išpaudžiami. Šei reikalas, ir ekstralaukšči išleidžiami.

Įšširakymo prekia prie wisu wustu ant metu bertainio yra

1 markis.

Apšakymai, po 10 pf. už forpo škiltnę eilę, įpaczei ant lautu randa toliausiąjį praplatinimą.

Įššleistuwe laikrašczio „Ostpreußischer Landbote“ Tilžeje.

Kas meilytu Karaliaucziuje išleidžiamąjį

„Lietuwiskta Polntiskta Laikraštis“

tikrai pažinti gauti, ne taip, kaip jis nū nefurio lietuwisko laikšo apsteličiamas, tas te nefšbaido, jį ant wieno bertainio meto apšštelikti. Statydamas, pats kožnas peršiliudys, šokią neteisybę jam ana pilta pašalba daro. —

Prie šożno pusto apšštelikiant, fakštūja „Liet. Pol. Laikraštis“ 65 pf. Nū pusto pacziam jį paršinešant, fakštūja jis tik 50 pf.

Karaliaucziuje, merco mėnesyje 1885.

Redyšte „Lietuwiskto Polnt. Laikrašczio.“

Kristups Ribelta.

Knygu Spaultuwe J. Syberto Ragaineje, ant turgaus 180

prisišulo Lietuwiniškams pagatawyti wiskosius spaustuwytės dalykus; spauda (druka) knygu, knyguoczju, wiskosiu apšakymu, pakwietimu k. t. ant sužadėtuwju, ant swodbos, ant krikštynu, šermeniu; wiežiu (wisytės) korteliu, lietuwisktoje, wiskosioje ir kitoje kalboje kū pigiausei, greicziausei ir dailiausei atliekama. Uždawimai iš kitur weikliausei pagatawijami.

Weilei pasitikeđamas ju uždawimais nū Lietuwinišku galešes pasi-
bztaugti pasirašo

su pagarbe

J. Sybertas.

Lietuwiniškai užprašomi ant naujojo metu bertainio apšštelikti kas nedėle išeinantįjį

Niamuno Sarga.

Wisi pustai, gromatnešei ir pati laikrašczio spaustuwe priima apššteliamimus už 35 pf., su atnešimu į namus 50 pf. ant bertainio meto.

Redyšte „Niamuno Sargo“.

Wisi wyriausybiški

raštai (pormularai)

yra gaunami

J. Syberto

Ragaineje spaustuweje.

Gaspada

Augusto Paarmann'o

Tilžeje, netoli gelšfeldwario, tur 12 keleiwju stubu ir yra wisu kūmi, šo šwezias tik pageidantu, aprupinta. Stalbu šokia 30 arliu randa; yra ir wežimams pasiures. Prekios tankiaus aplankant labai žemos. Tarnaujantieje kalba lietuwisktai. Pasilecewoja keleiwiams reikalui atširandant.

Darbo knygos

yra gaunamos

**Syberto
spaultuweje.**